

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

Regionalni centri

Bar - Rista Lekića D11/II, 030.317.380 | Herceg Novi - Prve bokeške brigade 11, 031.346.080

KOMENTARI NA STRATEŠKU PROCJENU UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DPP VIŠENAMJENSKE AKUMULACIJE NA RIJECI KOMARNICI

Prema Zakonu o strateškoj procjeni uticaja (Sl.list RCG 80/05 od 28.12.2005) i članu 19. dostavljamo komentare na Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu vezano za Detaljni urbanistički plan za višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici (u daljem tekstu Izvještaj).

Na osnovu uvida u Izvještaj dajemo sledeće opšte primjedbe:

- Izvještaj u formalnom smislu nije urađen na način tražen zakonskim propisima, odnosno u skladu sa Zakonom o Strateškoj procjeni uticaja te ga je potrebno dodatno uskladiti.
- U Elaboratu se zanemaruje vrijednost lokalnog biodiverziteta područja Komarnice. Neprihvatljivo je opravdanje nedostatka podataka i zaključak da nema ugrožavanja biodiverziteta, posebno jer govorimo o području za koje postoje značajne indikacije da se radi o području od međunarodnog značaja (gornji dio kanjona Komarnice pripada međunarodnoj EMERALD mreži) i nacionalnog značaja (spomenik prirode, turistička atrakcija, budući dio NP Durmitor, zaštitna zona). Nedovoljna je iskorišćenost postojećih podataka o biodiverzitetu područja obuhvata plana i adekvatnih mjera zaštite, konzervacije i izmještanja populacija endemičnih i zaštićenih vrsta flore i faune, koje će biti direktno ugrožene izgradnjom HE Komarnica.
- Ponuđena alternativa nije u skladu sa Zakonom o Strateškoj procjeni uticaja i Direktivom SEA koja je transponovana u naše zakonodavstvo. Alternativno rješenje koje je ponuđeno u planu („ne graditi ništa“) ne ogleda stvarnu volju i motivaciju da se uradi rješenje koje će moći da zaista bude razmatrano na približno istom razvojnom nivou ili sličnim mogućnostima za njegovu realizaciju. Ovako postoji samo *pro formae* i nije relevantno.
- Predloženo tehničko rješenje za izgradnju HE Komarnica nije prihvatljivo jer bi njegova realizacija dovela do plavljenja dijela EMERALD lokaliteta Komarnica (kanjon Nevidio) i što je ujedno i dio budućeg NP Durmitor i UNESCO područja. Predlaže se spuštanje brane na visinu kote 800 umjesto 816, kako bi se obezbijedio ulaz u kanjon Nevidio.
- DPP je neusklađen sa EU Okvirnom direktivom o vodama (WFD) sa njenim zahtjevima i duhom, budući da ne uspijeva da osigura da su: a) predviđene promjene ili modifikacije vodnih sistema koje sprječavaju postizanje ekoloških ciljeva predviđenih EU Okvirnom direktivom o vodama važnije od koristi novih modifikacija

This project is funded by the European Union, managed by the Delegation of the European Union to Montenegro and implemented by the Network for Affirmation of NGO Sector - MANS

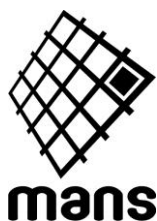
Ovaj projekat je finansiran od strane Evropske Unije, preko Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS

ili izmjena po ljudsko zdravlje, održanja ljudske sigurnosti ili održivog razvoja b) ciljevi koji su ispunjeni tim modifikacijama ili izmjenama ne mogu zbog tehničke izvodljivosti ili neproporcionalnih troškova biti ispunjeni drugim sredstvima, koja predstavljaju značajno bolju opciju po životnu sredinu (član 4.7), štaviše, Crna Gora mora osigurati da nove hidroelektrane ne isključuju ili trajno ugrožavaju postizanje ciljeva WFD na drugim vodnim tijelima u istom slivu (član 4.8);

- Kroz izvještaj se ne definiše obavezna primjena standarda za izgradnju HE koju definišu Okvirna Direktiva o vodama i Svjetska komisija na branama među kojima su ključni regulisanje ekološki prihvatljivog protoka, praćenje indikator vrsta i sl.
- Izvještajem je potrebno dati jasan prikaz svih Zona detaljne razrade ZDR, koje će biti direktno ugrožene realizacijom plana, kao i faktora rizika kojima će isti biti izloženi, te definisati adekvatne mjere zaštite pomenutih područja. Posebnu pažnju treba obratiti na potencijalnu ugroženost Opštine Šavnik, kanjon Nevidio, manastir
- Nije urađena analiza troškova prirodnih resursa i ekosistemskih servisa koja je neophodna da bi se na osnovu ovoga uradila adekvatna ekonomska analiza za planiranu izgradnju HE Komarnica.
-
- Izvještaj ne uključuje obaveze Crne Gore prema Alpskoj konvenciji i planu upravljanja Dunavskim slivom prema ICPDR (International Commission for the Protection of the Danube river) koja obavezuje na jasne tehničke zahtjeve za minimizaciju uticaja na životnu sredinu kroz mehanizam ekološki prihvatljivog protoka, pomoćne puteve za ribe. Izvještajem predloženi liftovi za ribe gotovo nigdje u svijetu na velikim HE ne funkcionišu i moraju se naložiti detaljno mjere vezane za obezbjeđivanje ribljih puteva.
-
- Iz Izvještaja nije jasno kako će se razviti pristup akumulacijskom jezeru za potrebe razvoja turizma s obzirom da nivo vode u jezeru značajno varira, teren je nepristupačan i nije moguće trajnije postaviti plutajuće objekte za prilaz, zbog vodenih struja.
-
- U Izvještaju nema rješenja za mulj iz akumulacijskog jezera od 700 000 m³ kako će se transportovati, deponovati, hraniti donji tok rijeke sedimentima i slično. Vezano za zamuljavanje i sedimente potrebno je uraditi analizu troškova za praćenje sedimenta (erozija, rizici), troškovi koštanja za transport, odlaganje, deponovanje. Nije jasna veza između planiranih 17 malih akumulacija i planirane HE i zamuljivanja.

Na osnovu uvida u Izvještaj dajemo sledeće pojedinačne primjedbe:

- U dijelu 2.1.1. Cilj izrade DPP, u Izvještaju se navodi da su kratkoročni ciljevi DPP npr. uređenje prostora u Plužinama i Šavniku za potrebe turizma i rekreacije, poljoprivrede i ribolova kao i pokretanje razvoja u mnogim djelatnostima u saobraćaju, industriji, poljoprivredi, turizmu trgovini... Izvještaj nije objasnio koje mjere tj. konkretne aktivnosti će dovesti do ispunjenja ovog cilja, niti finansijska odvajanja koja se planiraju/su potrebna. U kratkoročnim i dugoročnim ciljevima nema kontinuiranog praćenja i rada na minimiziranju uticaja na životnu sredinu.
- U dijelu 2.1.2 Odnos DPP-a sa drugim planovima i programima, nije prihvatljivo da DPP uzima kao relevantnu samo navedene planove nego je potrebno dodati na nacionalnom nivou i Strategiju Biodiverziteta, Nacionalnu strategiju održivog razvoja, Strategiju razvoja planinskog turizma, Strateške pravce razvoja Crne Gore kao ekološke države. Na nacionalnom nivou potrebno je dodati Integralni plan upravljanja Durmitorskim područjem, plan upravljanja NP Durmitor.

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

Regionalni centri

Bar - Rista Lekića D11/II, 030.317.380 | Herceg Novi - Prve bokeške brigade 11, 031.346.080

- U dijelu Izvještaja 2.1.3 prostorni obuhvat DPP se navodi da se u širem slivu Komarnice dešavaju erozioni procesi, a njihove posledice eksponiraće se u akumulaciji (zasipanje nanosom i smanjenje njene korisne zapremine) i radnog vijeka. U dijelu mjera a vezano za ovo se ne razrađuju mjere za sprečavanje ovih pojava i slučaju hazardnih situacija.
- U dijelu izvještaja 7.3 Mjere kojima se djelimično izbjegavaju uticaji, konstatuje se da se sprovede intenzivna istraživanja, za alternativni transport (liftovi, manuelno) s obzirom da riblje ljestve zbog visine brane nije moguće ustanoviti. Navedenim se ne daje nikakvo rješenje.
- Godišnje varijacije u protocima vode u rijeci su prilično velike, sa velikim protokom vode tokom zime i malim tokom ljeta. Za živi svijet, takve promjene koje ne oponašaju prirodni tok ili oscilacije su pogubne i moraju se regulisati kroz mehanizam ekološkog prihvatljivog protoka, koji ne može biti definisan kao biološki/statistički garantovani minimum, jer ne obezbjeđuje ekosistemske procese.
- U Izvještaju nijesu urađene mjere koje se tiču zaštite biodiverziteta, pejzaža, seizmologije, iako je objašnjen izuzetno negativan uticaj koji će realizacija DPP imati na ove elemente.
- U dijelu Izvještaja 11.2. preporuke i dijelu životna sredina, nabraja se veliki broj analiza koje je potrebno uraditi među kojim su osnovne analize o hidrološkim i seizmološkim podacima, flori i fauni, pa se postavlja pitanje kako je Izvještaj ocijenio da DPP neće imati negativan uticaj kada se u ovom dijelu jasno navodi da osnovni podaci ne postoje.

Za MANS i Green Home

Dejan Milovac

Podgorica, 8. jun 2012. godine

This project is funded by the European Union, managed by the Delegation of the European Union to Montenegro and implemented by the Network for Affirmation of NGO Sector - MANS

Ovaj projekat je finansiran od strane Evropske Unije, preko Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS